

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلغی (۳۵) غروشدیر .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلغی (۹) فر تقدیر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده ورخان بلك خاتنده
نومرو ۲۳—۲۶

اخطارات

آبونه بدلی پیشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدیجه یین یازیلر
اعاده اولوغار .

الکشاف

سر ۱۳۳۰

اخطارات

رساله مزدن آلدیغی کون-ترملك شرطیه
بتون ، زیلر هر هانکی برغزته طرفندن
اقتباس اولونه ییدیر .

§

مکتوبلرک ، امضالرک واضح و
اوموناقلی اولمسی و آبونه سره
نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدیر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لرینک فرانسز سوده یارلمسی
رجا اولنور .

§

اون آبونه قید ایدن ذاته بر آبونه
مجاناً تقدیم اولنور .

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی هفته لک مجموعه اسلامیه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

جلد ۲ — ۹

۱۴ ربیع الاول ۱۳۳۱ پنجشنبه ۷ شباط ۱۳۲۸

عدد ۵۰ — ۲۳۲

بخیلده شیخ پرفیضک ساحه علمدن چکمه سی ، بوتون عالم اسلامیت ایچون ضایعات عظیمه دندر . صربی روح حضرت استاذ ایله برابر برچوق استاذه ممتازک حادثه مجرتلرینه طرف اولان شوسنه یه (سنه الضایعات) عنوان مشومنی ویرمکدن کنیدی آله مدم . آرزمان ایچنده بو فضای خرابه زاردن او معمره دلربایه مجرت ایدن اعظم علمائک هر بری ریاض العلومک الک میوه دار اشجارندن ایدی . هله استاذ صاحب کالم قدر فروع وجزوی بولنان بر شجر عمیم الاثماره آرز تصادف اولنور . سلسله استاذده کرچه مرحومه معادل ویا دهها مقتدر رجال علمیه یوق دکسه ده ، هیچ بری آنک قدر نشر فیضه موفق اوله مامشدر . مرحومک حلقه تدریسنده درت یوزه قریب طلبه علوم فیضاب اولمدرکه الیوم بر چوقلری مفتیک ، حاکمک ، مدرسلک ، معلمک کبی وظائف مهمه ایله موظف بولمقده در . یالکنز درسعادتده یکریمی متجاوز درسعام تلیدی بولندیغنی سویله مکله استاذ جلیل القدرک نصل بر ینبوع فیض اولدیغنی آکلامق ایسترم . تلیدلرینک تلامیذی ده داخل حاب ایدیورسه دهها بر بطن کچمه دن مرحومک مقدار فروعی بیکه واردینی کوریلور . بوسلسله فروع بطناً بعد بطن تراید وتوسع ایده جک وبو صورتله (استاذ البشر) نام مبعجلی آلمغه لایق اجله استاذه عدادینه کیره جکدر . دین وملت به بقدر خادم لری تشدیرن و فیابعدده یتشدیره جک اولان بویه بر عالم دینک روان علویت نماننه دائماً فاتحه اوقومق بتون ملتک وظائف وجدانیه سندندر .

مرحوم مسلک تدریسکک المسعود سالکارندن ایدی . اقتدار علمیه نه هرکس مفتون ، طلاقت لسانیه سنه هر فرد مجذوب ، خلاصه براستاد ایچون لازم کلن بتون شرائطی جامع بر مرشد کامل ایدی .

حظ علمی ازلیسکک غایتله واسع اولدیغنه دلیل اولق اوزره بولندیغنی عصری ، متقدم عصور اعظم مشحون مواجهه سندنه محجوبیتدن قورتاران استانبولی السید حافظ شکری افندی حضرتلرینک انص تلامیذندن بولمسنی سویلک کافیدر اعتقادندیم . طالع ازلیسی استاذ سایه سازمی اوله براستاد اکبرک جواهر علومنه وارث یکنانه قیلمشدر . (ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء) . بوسعادتلی طالعربینه مقابل برده طالعسرلکی وارایدی که ضیاع دلسوزی قدر جانخراش و جکر سوزدر . کردش فلک ، استاذ فاضلی الی آخر العمر فقر و ضرورت ایچنده یشادتلی ، ایام تحصیل و شهر تدریسی هپ ضیق معیشتک بار ثقیلی آلتنده گذران ایتدی . سجن ضرورتدن بر منفذ تنفس آچیلماق اوزره ایکن ملک الموت بنای حیاتی ده ییقدی . بی کس وی وایه قالان اوچ درت دانه شیر خوار یادکار حیاتی شیخ الاسلام افندی حضرتلرینک نظر دقت و حیثنه عرض ایله (فریاد ازین نوع وجود عدم آلود) آوازه تحسیر بارینی تکرار ایلرم .

احمد شیرانی

مَقَاتِلُ

مسلمانانق مانع تفرقه در

قرآن کریمده ده حکایه بویوریلان (سبیل العرم) ک طغیانیه بلده (مأرب) ک خراب اولماسندن اول ، بو آفتک ظهوره کله جکنی کشف ایدن (عمرو مزریقا) قبیله سی خلقیه حجازه طوغرو یورو یوب یاننده . کیلرک بر قسیمی مکده یرلشمش ، بر قسیمی ده اورانک وخامت هوا سنه تحمل ایده میهرک - اوزمانلر (یثرب) مدینه منوره حوالیسنه قدر ایلرله مشدی . بو ایکنجی قسمک ریاستنده (ثعلبه بن عمرو) بولونویوردی که عمرو

رساله دن (الله) ک وصفی حقنده سکاک قویغ شیلر ایلده اولنر بزم معبود بالحق طایید یغمز (الله) ی دکل حاکم عییدی قصد ایدیورلر ؛ کذلک نصیری طائفه سی ده اوکا عبادت ایدیور . ایشته آداملر ، جفر ایله نجوم واسطه سیله مغیباته دائر اخباراتده بولنان وبوکاده اهتام ایدنلرک الک شدتلرلر نندندر .

مقلد : - هم ضال هم ده مضل اولان بوخیثلرک خبائتلرینه قارشى علماء متکلمین ایله فقهانک سکوت ایتمه لرینه طوغریسی ن قدر تعجب ایدیورم ؛ متکلمین دائماً اهل اعتزالی ردایدوب اولنره قارشى دهشتلی مقاومت کوسترمشدردی . بونک ایچون معتزلیلر مذهبلیله برابر منقرض اولوب کیتدیلر . حالبوکه فقهانک هپسی ده اهل سنت والجماعت دن اولدقلری حالده دائماً یکدیگر یله بوغوشوب دوریورلر . محقق : - یکدیگرینه قارشى علماده کورمش اولدیغک مجادله ، رد وانکارک اکثریسی ؛ آتوب طوتمق دن نشئت ایتمشدر . زیرا علم کلامک وجودینه باشلیجه سبب معتزله فرقه سی اولمشدر . بونلر سلف صالحک طالمادقلری غوامض امورک حقیقته کیریشدیلر ، دیکرلری ده بونلرک آتدقلری سهم اعتراضه قارشى معترض اوله رق قارشیلرینه چیقیدیلر . بوندن سوکره اهل علمک ، نظر واستدلال اربابی الان علماء عظام حضراتک برر برر اورتهدن چکیلمه سیله سوکره کلن مقلدلر ایچون اولکیلرک سویله بکی کلاملرک یالکنز الفاظنی حکایه ایتک دن بشقه بر شی قالمیوردی ؛ مع هذا وقتک کچمه سیله اونلرک فائده سی ده قلمامشدی . بو مقلدلر ، امام اشعری واصحابی کبی ذوات کرامدن صکره اورتیه چیقان بدع وضالاته قارشى سکوت ، بونلردن سؤال ایدنلری تکفیر ، تضلیل ایتمکه اکتفا ایدیورلردی . فقط بو بدع وضالات ، کسوه دیاتی بورونه رک نشر اولنور ؛ کنیدیسنک اتعاعی ، اعوانی بولنورسه - اهل طریقک بدعتلری بی - اوزمان اونک حقنده سوز آتمقده معذور اولدقلرینی سویلیهرک اونی تحریف وتاویل ایله مدافعه یه قیام ایدرلردی ، بودعه حکم بر عکس اوله رق بو بدع و خرافاتی انکار ایدنلری کفر ایله تضلیل ایلهرمی ایدرلردی . نصل که بو هر صنف و هر قبیله ده مشاهده اولمشدر .

[مابعدی کله جک هفته یه]

تراجم احوال

سنه الضایعات

استاد محترم نوفادلی السیر محمد شاکر افندیک ضیاع دلسوزی

فتنه حربک النهارندن متولد فلاکتک تأثیریه هر قطره خونم برر جره دلسوز کسيلمش ، لهیب اضطراب دماغه قدر یوکسشمش اولدیغنی بر زمانده استاد نادرالامثال نوفادلی شاکر افندی حضرتلرینک ضیاع آیینی شدتله وزان اولان بر روز کار شراره افشان تأثیرینی اجرا ایلدی . سلفدن آچیلان بوشلنی طولدیره بیله جک خلف یتشدیرمه مک ایچون عهد و پیمان ایش بر عصر

مزینانك طورونى (عمرو بن جفنه) نك دامادى ، يعنى (قيلة بنت عمرو بن جفنه بن عمرو مزينا) نك زوجى ايدى .

ثعلبه نك وفاتنده مقامى (حارثه) نامنده كى اوغلنه ، اونك ده ارتحالنده برى (اوس) و (خزرج) اسمنده كى اوغولارينه قالدى . اوس ايله خزرج ، او وقته قدر ايجه چوغلان معيتلرني آلوب يثربه ياقلاشديلر و سكان بلده ارلان يهوديلر آراسنده (ابناء قيله) عنوانيله ياد اولونمايه باشلاديلر .

بعد بعد بونلر كثر و قوت پيدا ائتمه سندن قوشقولانان يهوديلر ، كنديلرندن حب و ودادى ، حتى داد و ستادى كسديلر و ضرورت و احتياج سوقيه زبون دوشور دكلرى (بنى ثعلبه) حقنده رذالت و شاعت احراسنه بيله وارديلر .

نهایت (مالك بن عجلان) نامنده برذلك فدا كارلنى و (ابو جيله) اسمنده برقييله شيخنك طرفدارلنى سايه سنده رؤساي يهودك اتق تكبرى قيرلوب رأس تجبرى ازيلىدى .

بونك اوزهرينه (بنى ثعلبه) مضيق اضطرادن قورتولوب كنديش نفس آلديني كى كوندن كونه فوت و سطوتى آرتدى . محكوم ايكن حاكم ، فقط (ان الانسان ليطغى ان رآه استغنى) حكم جليلنجه مظلوم ايكن ظالم اولديلر . آرارنده بنى و طغيان كوسته رنلر ظهور ايله دى . اولجه متفقانه داورانوب يهوديلره قارشى محافظه موجوديته چالشيكرن او ، اتفاقى تفقيه تبديل ايتديلر و بربرلرينك عمجه زاده لرى ايكن يكدىكريله اوغراشمايه قالقيشديلر .

نتيجه تفرقه اولق اوزره ايتدكلرى قاتلى مجادلات ، سنه لرجه سوردى و قاديئلرني طول ، چرجوقلرني يتيم ، جمعيتلرني ضعيف دوشوردى .

پدر جدا يتيملرينك ، خانه خراب زوجه لرينك اينن نوحانى طاغلرلى ، طاشلرلى ايكله تيركن دشمن قديملى بولونان يهوديلر قهقهات مسراتى وادى و بوادى چين چين اوتدوردى .

شوحال ، نجات كائنتك مبدأ فيضى اولان بعثت پيغمبرى دور مسعودينه قدر دوام ايتدى .

بعثتك اون برنجى سنه سنده خزرجيلردن (ابو امامه اسعد بن زراره) (رافع بن مالك) (عوف بن حارث) (قطيبه بن عامر) (عقبه بن عامر) (حارث بن عباد بن رباب) نامنده آلتى كيشى براى حج مكيه كلدى . بعد العرفاة (منى) جوارنده و (عقبه) موقعنده هادى خلائق عليه و آله صلوة الحائق افنديزله كوروشوب اهتدا ايتدى و سابقين انصار اولق شرفنى قازاندى .

ايرتسى ييل ؛ ايكيى اوسيلردن ، اونى خزرجيلردن اولق اوزره بنى ثعلبه دن اون ايكي ذات ، مكيه كلدى و ينه عقبه موقعنده بيعت مشهوره وقوع بولدى .

داها ايرتسى ييل ؛ هر ايكي قيسله دن يمش يش نفوس ورود ايتدى كه ايجلرنده ايكي ده قادين واردى .

بونلر ، رسول اكرم افنديزى مدنيه دعوت و ذات اقدس پيغمبرى يى ، نفسلرى و اولاد و عياللى كى محافظه چالشيچلرني وعد ايلديلر .

وقتا كه هجرت سفيه شرفواق و بلدة طيبه مطلع الانوار بدايع اولدى . نبى حكيم افنديز ، مسلمانلر ك قارده شجه كچينه سى لازم كلديكنى بالفعل كوسترمك ايجين (ما خوا في الله اخوين اخوين) امر كريميله مهاجرين كرام و انصار عظام آراسنده لله ، في الله براخوت دينيه تأسيس بويوردى كه حكمتى (واولوا الارحام بعضهم اولى ببعض) آيت جليله نك نزله قدر توارنده بيله جارى ايدى .

بو قارده شلك محبتيله انصاريلر ؛ حيرت افزا فداكارلقده بولونديلر ، مهاجرلرده و له رسان بر صورتده غناى قلب اظهار ايتديلر . از جمله : انصار كرامدن سعد بن الربيع حضرتلرى ، دين قارده شى بولونان عبدالرحمن بن عوفه ؛

— برادر ! بن ، مدينه اغنياسندم . بك چوق مالم اولدينى كى ايكي دانده روجهم وار . مالى پايشالم . حرملرمدن برينى تطبيق ايديم ، عدتى بيتديكى كى سن آل . تكليفنده بولوندى . عبدالرحمن ايسه ؛

— قارده شم ! الله ؛ مالكي ده ، اهلى كى ده سكا مبارك ايتسين . هيچ برينى ايسته ميم . سن ، بكا بازار برينى كوسته ر ، بن ، اوراده تجارت ايدهر و كچينر كيدهرم . جوابى ويردى .

عصر حاضر اجتماعيون نك ده پارماغنى آغزنده بيراجق درجه ده اولان شو معيشت دادرانه ، بو طرز انسايتكارانده دوام ايدىوردى . تفرقه يى ايجاب ايدن حرص و منفعت حسلى اولمش ، عصيت — شيمديكى تعبيريله مليت — غيرتلى كومولمش ، فخر و مباهات يالكنز اسلامه منحصر قالمشدى .

بو ايسه بر طاقم منافقلىك ، بر طاقم منفعتپرستلىك ، بر طاقم دين دشمنلرينك ، بر طاقم انسانيت حيدودلرينك غيظ و عداوتنى موجب اوليور ، هر برى ارتباط اسلامى كسمك (بنيان مرصوص) حالنده بولونان مسلمانلرى يكدىكرندن آيبرمق و بائتيجه بنائى دينى اندراسه اوغراشمق خيانتنه چالشيوردى .

بو آلاچاقلردن برى ده (شاس بن قيس) اسمنده بر يهودى ايدى كه زماتى بو امل خائنه نك قوم دن فعله چيقيما سنه تخصيص ايتمش و دوشونجه سنى صرف بوملعتك حصوله كله سنه حصر ايله مشدى .

بركون كچديكى بر رده انصار كرامدن متشكل بر جمعيتك او طوروب يكدلانه محبت ايتديكنى كورمه سى اوزهرينه بوتون چيفيطلق دامازلرى تيزه دى ، تويلرلى اورپروب كوزلرى دوندى . ولو كه قان آقيتمق صورتيله اولسون بو هيئت متحده يى داغيتمق ايستدى .

شيطان پسندانه بر فكر ايله قوشدى . فته اوجاغنده بويومش چكبرده كدن يه تيشمه كنج بر يهودى بولدى . بعض تليسات ابليسانه يى قولاغنه فيصلادقن صوكر او جمع وفاقه يوللادى .

تفاخرده تعداد ایدن برکیمسه حقندہ کنایہ سز اولارق بر تعبیری عیناً استعمال بویورمشلردر . [مابعدی و نتیجہ سی کلہ جک ہفتہ]
طاہر المولوی

مرجعناک نظر دقتہ

بر مدتدن بریدر غزتہ لردہ ، قونفرالسلردہ - اشخاص معدودہ
ومعینہ طرفندن - عناصر عثمانیہ آرمسندہ انفعالی موجب اولہ جق
تعبیرلر قوللائیلور ، صایغیسزلقلر یاییلور : تورک قومناک منافع حقیقیہ سنی
دوشونمکدن زیادہ صرف بر تقلید و بلکہ بر حسن اشتہار ایلہ تمجید
پلاوی کئی « تورک حکومتی ، تورک اردوسی ، بویوک تورک یوردی ،
تورک خاقانی ... » سوزلری تکرار ایدیلوب طورییور . بونلر نیچون
یاییلور ، بوالترامی حرکتلر نەدن توالی ایدوب دورییور ؟ طبیعی درک
بوکئی سوزلرک عناصر اسلامیہ آرمسندہ وجودہ کتیرہ جکی ناخوش
تأثیری محرر بکلرک تقدیر ایتملری اقتضا ایدر ؛ یوقسہ عمومی
شیلرہ قاریشاملری مقتضای حیت در . هرکس عقلنہ اُسن هر هانکی
برفکری ، بر سوزی - بلا تأمل ، بلا محاکمہ - صاوورورسہ
جمعیت ، ملت یاشایہ ماز ؛ فتنہ لظہور ایدر ، بنیان مملکت
صارصیلر ، وجود وطن انقسامہ اوغرار . هرکس کیندی حقنہ
باشقہ سنک تجاوزنی ایستہ مدیکی کئی ، کندیسی دہ باشقہ سنک حقوقہ
تجاوز ایتہ ملی در . « تورک » ندر ؟ تورک ، « سلطنت عثمانیہ ، خلافت
اسلامیہ » عنوانی آلتندہ تشکل ایدن شرکت سیاسیہ نک بر عضوی در .
هیچ برشریکک - ولو کہ مدیر اولسہ دہ - فضولی اولہ رق شرکتک عنوانی
دکیشدیرمہ ، شرکتی کندی نامنہ اضافہ ایتہ یہ حق یوقدر ؛
هیچ بر قاعدہ حقوقیہ بونی تجویز ایتہ مشدر . اولہ ایسہ شرکتک
مهرنی سوء استعمال ایتہ مک مقتضای حقوق واستقامتدر . خلافدہ
حرکت دہ - هیچ شہسز - شرکتہ خیانت در . هرکیم ایسترسہ :
« بن بر تورکم » دیہ بیلر ، شخصیتہ دیلہ دیکی شکلی ویرہ بیلر ،
بوکا کیمسہ برشی دیہ من . فقط دیگر عناصرک دہ علاقہ سی اولان مشترک
شیلرہ ، مثلاً « حکومت » ، « اردویہ » ، « یورد » ، « وطن » .
تورک لکی اضافہ ایدہ من ؛ ایتہ سی اقتضا ایدر . چونکہ مقتضای
حقوق و معاشرت بودر . ہم بو ، خلاف واقع اولدینی ایچون کذب
صریح در . زیرا نفس الامر دہ بویلہ برشی یوقدر . تورک حکومتی دینیور .
حالبو کہ حکومتی تمثیل ایدن ذوات مختلف عنصرلرہ منسوب کیمسہ لر .
صوکر « تورک اردوسی » دینیور . بودہ طوغری دکل . لازلی ، کردلری ،
عربلری ... بز اہمال ایتہ ایستہ ورسہ ق دشمن بونلرک دہشتلرندن
ترہ یور . صوکر « بویوک تورک یوردی » دینیور . بونک دہ طوغرو
اولدینی میداندہ . چونکہ عربی ، تورکی ، لازلی و سائرہ بی خارج
براقہ جق بر حدود چیز باقلم ! دنیلہ جک اولسہ ؛ اوزمان « یورد » ک
بو بوکلکی ، کوچوکلکی آکلاشیلر . مکرکہ خریطہ تحریف اولونہ ،
یاخود خیالہ قاییلہ . صوکر عثمانلی پادشاهی کئی ، اسلام خلیفہ سی کئی

بو کوچوک شیطان ، بویوکندن آلدینی درسہ تبعاً کلدی ، افکار
فاسدہ کئی اورادہ کی ذواتک بینہ صوقولدی ، برمناسبت دوشوروب
اوسیلرلہ خزر جیلر آراسندہ و قیلہ جریان ایتش اولان مقاتلات انسانندہ
ہر اکی طرفدن سویلہ نیلن شعرلرندن اوقوماہ باشلادی .

انصاریلر ، ناصیلہ بوش بولوندیلر . کوللر آلتندہ قیوبلجیمیلر
کئی صحائف تاریخہ دفن ایتدکری نار غیرت ، یهودینک آشیلہ مہ سیلہ
پا لادی ، نفس خیشیلہ کوروکلہ مہ سی اوزہ ریندہ آلوی صاچاغی
صاردی .

اوسیلردن بری : — یاللاوس !

خزر جیلردن بری دہ : — یاللاخزر ج !

فریادنی ایدینجہ ، طریق تو حیدک سالکی اولان او بکدل مسلمانلر ،
بردن برہ ایکی یہ آیلدیلر و سلاحلرنی قوشانوب صفلر تشکیل ایدہ رک
فجایع سابقہ نک اعادہ سنہ مبادرت ایلہ دیلر .

یہودینک املی حاصل اولمشدی . بر آرزو کرا او قلا آتیلایق ،
قیلیجلر صاللاناجق ، مسلمان قانی دوکولوب مسلمانلق ضعیفلا یایق
ایدی !

فقط مرحمت ربانیہ بوکا مانع اولدی . رحمة للعالمین افندیمز ،
ہدایت ایمان کئی یہ تیشدی و معیت رسالتلرندہ کی مهاجرین ایلہ صفوف
مقابلہ آراسنہ کیروب :

(یا معشر المسلمین ! اللہ اللہ ابدعوی الجاہلیہ و انا بین اظہر کم
بعد ان ہدکم اللہ الی الاسلام و الفکم بہ و قطع بہ عنکم امر الجاہلیہ
و استنقذکم بہ من الکفر و الف بہ بینکم) خطبہ عتاب آمیزنی ایراد
بویوردی .

متصدیلر شیطانہ قایلدقلرنی و یا کلش ریولہ صایدقلرنی آکلادیلر .
سلاحلرنی آتوب کمال ندامتہ آغلاشدقن صوکر بربرینہ آتیلوب
صدق و مخالفتلہ قوجا قلاشدیلر .

بو حادثہ بی متعاقب ، شاس بن قیس ایلہ امثالی اہل تللیس حقندہ
(یا اهل الکتاب لم تصدون عن سبیل اللہ من آمن تبغونها عوجاً)
آیت جلیلہ سی نازل اولدینی کئی طرف رسالتلرندہ (اذا رأیت الرجل
یتغزی بعزاء الجاہلیہ فاعضوه بہن ایہ ولا تکنوا) تنبیہی ورود
ایتدی . بو حدیث شریف ، فاضل محترم احمد نعم بک افندی طرفندن
بروجہ آتی ترجمہ و بیان مطالعہ اولونمشدر :

(برکیمسہ نک جاہلیت عادت اوزرہ (یافلان) دیہ رک ، قوم
وقیلہ سنہ انتساب ایدہ رک استمداد ایلہ دیکنی کورورسہ کز اوکا :
« باباک بیلہ مہ نہ سی ایصیر » دییکز و بو سوزی آجیق آجیق
سویلہ رک کنایہ طریقتہ صائمیکز .

حیا و نزاهتدہ معلم عالم اولان رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم
افندیمز جہ اسلامہ انسانی یراقوب دہ قوم وقیلہ یہ نقساب ایتہ نک
نہ قدر چیرکین اولدینی آکلایکز کہ بویلہ یابان حربہ قارشی کنایہ
ایلہ دہ افادہ مرآمدن بیلہ بزی نہی ایتش و حتی آبا واجدادنی مقام